

**Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5416/24
2.4.2025. године
Београд**

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Филиповић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Павловић - Нинковић, чланова већа, у парници тужиоца Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Београд, филијала за град Београд, ул. Немањина бр. 30, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Вера Биљетина, адвокат из Београда, Булевар Деспота Стефана бр. 9, ради стицања без основа, одлучујући по жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 3274/23 од 7.6.2024. године, у седници већа одржаној дана 2.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П бр. 3274/23 од 7.6.2024. године, у ставу првом изреке, тако што се обавезује тужена АА да тужиоцу плати износ од 519.788,77 динара са законском затезном каматом од 14.9.2023. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима садржано у ставу другом изреке пресуде Другог основног суда у Београду П бр. 3247/23 од 7.6.2024. године, тако што се обавезује тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 68.996,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 34.498,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 519.788,77 динара са законском затезном каматом од 14.9.2023. године као дана подношења тужбе до

исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 66.748,94 динара, у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужилац, побијајући је у целости, из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражио.

Тужена је дала одговор на жалбу. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 - други закон) Апелациони суд налази да је жалба тужиоца основана.

Првостепена пресуда није захваћена битним повредама поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени, пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем РФ ПИО број 181.1-2 -56/2015 од 31.08.2015. године туженој, кориснику инвалидске пензије, обустављена је исплата пензије у периодима од 01.04.1999. године до 31.3.2003. године, од 01.01.2009. године до 30.04.2011. године, и од 01.07.2011. године до 31.08.2011. године, из разлога што је носилац осигурања у Немачкој доставио тужиоцу прописани образац Д СРБ 206 од 27.06.2013. године којим је утврдио да је тужена у наведеном периоду била обавезно осигурана. Према извештају о узроку и износу неосноване исплате од 17.09.2015. године, за корисника инвалидске пензије АА за периоде од 01.04.1999. године до 31.3.2003. године, од 01.01.2009. године до 30.04.2011. године и од 01.07.2011. године до 31.08.2011. године, неосновано је исплаћен износ пензије од 519.788,77 динара, који износ је тужилац утужио у овој парници подношењем тужбе дана 14.09.2023. године. Против наведеног решења тужена је уложила жалбу, која је одбијена решењем РФ ПИО, Дирекције 02/1 ИНС бр. 10788 од 01.12.2015. године, а потом је покренула управни спор који је окончан пресудом Управног суда 3 У 476/16 од 07.06.2018. године којом је тужба одбијена, те с обзиром да против пресуде Управног суда нема редовног правног средства у управном поступку, то је наведено решење тужиоца донето дана 31.08.2015. године постало коначно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чл. 208 Закона о пензијском и инвалидском осигурању и чл. 376 став 1 ЗОО, нашао да се у конкретном случају ради о потраживању тужиоца на име накнаде штете те је оценио да је потраживање тужиоца застарело, јер је тужилац сазнао за штету дана 31.08.2015. године, када је донето решење којим је туженој обустављена исплата пензије, а тужба је поднета 14.09.2023. године, те је протекао рок од 3 године од дана сазнања за штету и рок од 5 година од настанка штете, због чега је тужбени захтев тужиоца одбијен.

Међутим, по оцени овога суда, првостепени суд је, на правилно утврђено

чињенично стање, погрешно применио материјално право, на шта се основано указује жалбом тужиоца.

Одредбом члана 208 став 1 и 2 Закона о пензијском и инвалидском осигурању прописано је да накнаде штете причињене Фонду односно повраћај незаконито и неправилно извршених исплата пензија и других новчаних примања из пензијског и инвалидског осигурања се врши по одредбама Закона којим се уређује облигациони односи, ако овим Законом није другачије уређено. Фонд доноси решење о утврђивању претплаћеног износа пензија у којем наводи висину претплаћеног износа и начин за повраћај истог.

Чланом 209 истог Закона је прописано да захтевом за накнаду штете може се обухватити укупан износ штете или износ дела штете који се односи на одређени протекли период. Фонд може захтевати да се штета која је проузроковала обавезу плаћања инвалидске или породичне пензије као и другог трајног новчаног примања надокнади једнократним износом у целини. Износ из става другог истог члана се обрачунава према висини признате пензије и другог трајног новчаног примања као и према очекиваном просечном времену коришћења тих права.

Одредбом члана 210 Закона о облигационим односима је прописано да када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у Закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће да накнади вредност постигнутих користи. Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао.

У конкретном случају, туженој је признато од стране тужиоца право на инвалидску пензију у месечном износу утврђеном решењем тужиоца, а тужена је након тога остварила обавезно осигурање у држави Немачкој за периоде д 01.04.1999. године до 31.3.2003. године, од 01.01.2009. године до 30.04.2011. године и од 01.07.2011. године до 31.08.2011. године, за коју промену није обавестила тужиоца, иако је то била дужна по Закону да учини. Тужилац је покренуо управни поступак по службеној дужности, имајући у виду да је од Немачког пензијског фонда био обавештен да је тужена била пријављена у тој држави на обавезном осигурању, а за наведене периоде. Сходно томе, тужилац је донео правоснажно решење којим је утврдио више исплаћени износ инвалидске пензије од 519.788,77 динара, за периоде од 01.04.1999. године до 31.3.2003. године, од 01.01.2009. године до 30.04.2011. године и од 01.07.2011. године до 31.08.2011. године. Доношењем овог решења отпао је правни основ по коме је део имовине тужиоца прешао у имовину тужене, због чега је она дужан да тужиоцу врати износ од 519.788,77 динара и то по правилима стицања без основа, из чл. 210 ЗОО, а не по правилима за накнаду штете, како то погрешно налази првостепени суд. Наиме, по оцени овог суда, правни основ у конкретном случају је стицање без основа, то се има применити општи рок застарелости предвиђен одредбом члана 371 ЗОО. Основ је отпао кад је решење од 31.08.2015. године постало правоснажно, а тужба је поднета 14.09.2023. године, пре истека застарног рока из чл. 371 ЗОО, па потраживање тужиоца није престало услед застарелости.

Стога је тужена дужна тужиоцу исплатити наведене новчане износе које је

примила по основу инвалидске пензије, а која исплата јој је обустављена, (а која висина према обрачуну стручне службе тужиоца није била спорна) јер наведене износе држи без правног основа, сходно цитираним законским прописима. Тужиоцу припада и законска затезна камата и то од дана подношења тужбе, сходно одредби члана 214 ЗОО.

Имајући у виду наведено, Апелациони суд је преиначио одлуку првостепеног суда и усвојио тужбени захтев тужиоца те донео одлуку као у изреци ове пресуде, а на основу одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП.

Преиначена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке побијане пресуде, па је овај суд у смислу одредбе члана 153 став 2 ЗПП, тужиоцу досудио трошкове првостепеног поступка у износу од по 34.498,00 динара на име судске таксе на тужбу и пресуду, односно укупно износ од 68.996,00 динара, одмерено према Таксеној тарифи. На досуђени износ трошкова тужиоцу припада законска затезна камата почев од наступања услова за извршење па до исплате, сходно чл. 277 и 324 ЗОО.

Одлука у ставу трећем изреке ове пресуде, донета је у смислу одредбе члана 165 ЗПП, обзиром да је тужилац успео са жалбом у другостепеном поступку, те су му досуђени трошкови другостепеног поступка у износу од 34.498,00 динара на име таксе на жалбу, према важећој Таксеној тарифи.

**Председник већа-судија
Весна Филиповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић